

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

NI-VEM – Vědecké myšlení

Analýza zatíženosti Technické menzy

Semestrální práce

Bc. Oleh Kuznetsov
Bc. Maksim Shchukin
Bc. Oleksandr Korotetskyi
Bc. Iaroslav Kolodka

2022

1 Úvod

Stravování je nedílnou součástí lidského života, dodává tělu nezbytné stopové prvky a vitamíny. Každý student se však nejednou setkal se situací, kdy v krátkém intervalu mezi vyučováním musí vystát dlouhou frontu v jídelně, než uspokojí potřebu jídla. To vede k podrážděnosti, únavě a může nepříznivě ovlivnit proces studia.

Právě proto, aby se podobným případům do budoucna předešlo a pomohli studentům, se náš tým rozhodl prostudovat problematiku vytížení hlavní jídelny ČVUT – Technické menzy.

2 Specifikace úkolu

Naším hlavním úkolem bylo analyzovat celkovou vytíženost Technické jídelny. Za tímto účelem jsme se rozhodli zaměřit naši pozornost na následující oblasti:

- Optimální doba oběda
- Pracovní náplň jednotlivých pokladen
- Vytížení jídelny během semestru

3 Data

Abychom dosáhli našich cílů, obrátili jsme se na vedení jídelny, zejména, pani Anna Husáková (anna.husakova@cvut.cz) poskytla všechny potřebné data. Obdrželi jsme data za posledních několik let (2019, 2020, 2021, 2022). Údaje za rok 2022 byly uvedeny k 28.03.2022.

Pro zajištění integrity dat jsme zkoumali časové úseky práce menzy, které odpovídají výhradně každému semestru a zároveň nezahrnují zkouškové období.

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
ZS	23.09.2019 - 19.12.2019	21.09.2020 - 18.12.2020	20.09.2021 - 19.12.2021
LS	17.02.2020 - 17.05.2020	15.02.2021 - 16.05.2021	14.02.2022 - 15.05.2022

Tabulka 1: Doba trvání předchozích semestrů, za které byly získány data

Údaje za letní semestr akademického roku 2019/2020 a semestry akademického roku 2020/2021 jsme však nezohlednili z důvodu, že průměrnou návštěvnost menzy v těchto časových intervalech nelze považovat za běžnou z důvodu dopadu pandemie koronaviru.

Samotná přijatá data jsou čtyři soubory s rozšířením .csv s následujícími sloupci:

1. **datetime** – představuje přesné datum a čas (na tisíciny sekundy)
2. **unit** – představuje číslo pokladní (od 1 do 4)
3. **number** – představuje počet zákazníků, kteří v daný čas zaplatili (tj. 1)

Výsledná data jsou k dispozici v úložišti projektu.

Rozhodli jsme se provést naši analýzu agregací dat do 15 minutových intervalů, protože jsme toto časové období považovali za optimální pro zobrazení získaných výsledků.

	datetime	unit	number
0	2019-07-31 14:03:39.500	P2	1
1	2019-07-31 14:04:01.480	P2	1
2	2019-07-31 14:10:25.897	P2	1
3	2019-07-31 14:12:48.353	P2	1
4	2019-07-31 14:15:23.587	P2	1

Obrázek 1: Část souboru Stat-TM-2022.csv, která obsahuje údaje za letní semestr 2022

4 Optimální doba oběda

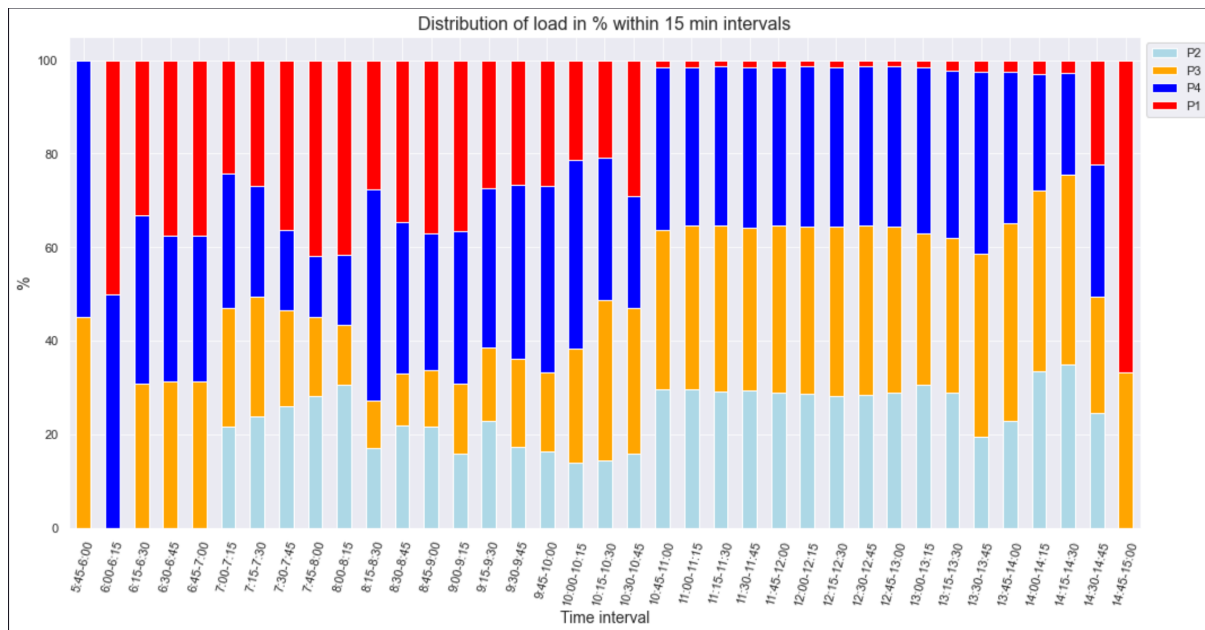
Pro další zkoumání vytížení jídelny bylo naším úkolem zjistit optimální dobu obědvání. Podle některých studií [1][2], našich osobních zkušeností a analyzovaných dat došli jsme k závěru, že optimální čas na oběd je přibližně 20 minut.

Vzhledem k nemožnosti získat přesná data o tom, jak dlouho který člověk tráví uvnitř jídelny, jsme při dalším rozboru vytížení jídelny vycházeli z této hodnoty.

5 Pracovní náplň jednotlivých pokladen

Abychom prozkoumali vytíženost všech pokladen během pracovní doby menzy, analyzovali jsme jak rozložení celkové zátěže mezi pokladny v procentech, tak i průměrný počet návštěvníků, kteří prošli každou pokladnou za určité období.

Pokladna P1, která většinou funguje mimo obědy, je pokladna kavárny. Zbytek jsou pokladny jídelny, kde rozdávají snídaně a obědy.

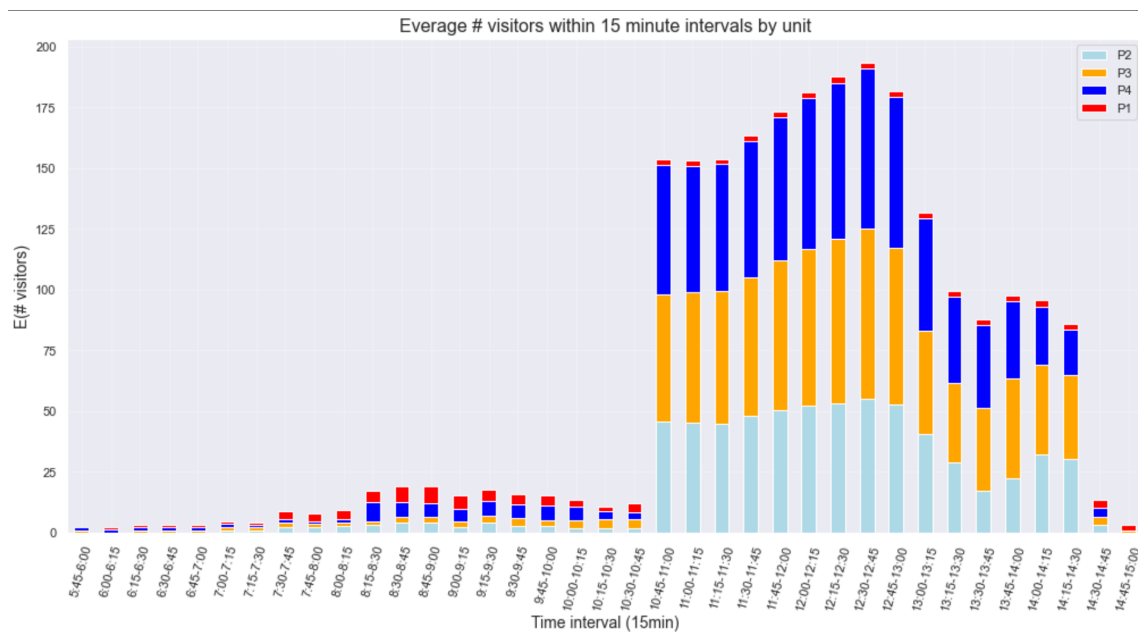

Obrázek 2: Rozdělení zátěže pokladen v procentech za 15 minutové intervaly

Jak můžete vidět na výše uvedeném grafu, s přibližováním oběda (10:45) v průměru klesá vytíženost pokladny v kavárně v poměru k celkovému vytížení všech pokladen. Během samotného oběda (10:45-14:30) je téměř nulová. Ke konci pracovního dne jídelny (po 14:30) se opět prudce

zvyšuje. Zbytek pokladen je během oběda (10:45-14:30) zatížen přibližně rovnoměrně, což svědčí o kompetentní organizaci jejich práce.

Do doby výdeje oběda fungují všechny pokladny jídelny chaoticky, což svědčí o nízké vytíženosti (malý počet prodaných snídaní) a/nebo s tím související střídání práce.

Obrázek 3: Průměrný počet návštěvníků u každé pokladny za jednotku času

Obrázek 3 ukazuje změnu počtu návštěvníků u jednotlivých pokladen v čase. Je vidět, že údaje o vytíženosti pokladen z tohoto sloupce se shodují s předchozími.

Na tomto grafu také můžete vidět, jak moc se mění počet návštěvníků u jednotlivých pokladen v době oběda a před ním.

6 Vytížení jídelny během semestru

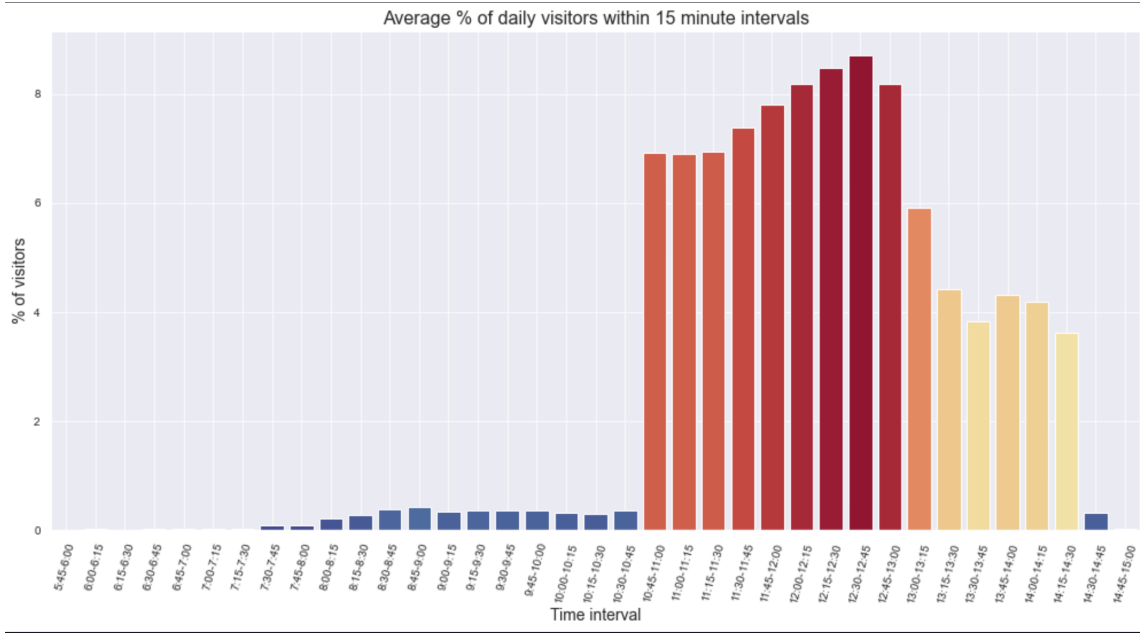
Vytížení menzy v průběhu semestru jsme zjišťovali několika způsoby. Nejprve jsme se podívali na změnu počtu lidí v jídelně v různých časech během otevírací doby jídelny. K určení pracovní zátěže, získaná data jsme porovnávali s počtem míst v jídelně a optimálním časem potřebným na oběd.

Poté jsme v průběhu semestru zkoumali vývoj tohoto konceptu.

6.1 Vývoj návštěvnosti během dne

V této fázi jsme určili procento návštěvníků v jídelně za jednotku času vzhledem k celkovému počtu. Číselná hodnota tohoto parametru je vidět na grafu 3. Pro jednotku času byl jako dříve zvolen 15-minutový interval.

Z níže uvedeného grafu 4 vyplývá, že největší počet návštěvníků v jídelně je pozorován v době oběda, a to v hodinovém intervalu od 12:30 do 12:45, což odpovídá ukončení 3 hodiny na Fakultě

Obrázek 4: Vývoj procenta návštěvníků z celkové hodnoty v čase

Informačních Technologií. Poté se počet návštěvníků skoro do konce doby oběda postupně snižuje téměř na polovinu.

6.2 Definice přetížení menzy

Pro zjištění nadměrné vytíženosti menzy jsme porovnali počet souběžných návštěvníků za časovou jednotku za celou dobu stolování (trvá tři hodiny a čtyřicet pět minut, z 10:45 do 14:30) s kapacitou jídelny (262 osoby). Pokud počet osob překročí kapacitu, je menza **přetížená**.

V tomto případě jsme však zkrátali naše časové intervaly na 5 minut a provedli výpočty na základě skutečnosti, že počet míst v jídelně C bude 255 (vzhledem k tomu, že některé židle jsou kvůli jejich umístění neustále prázdné). Počet trvale prázdných židlí byl zvolen na základě našich předpokladů a osobních pozorování.

Čas odchodu návštěvníka se vypočítá jako *čas příchodu + optimální délka oběda* (tj. + 20 minut), přičemž čas příchodu je již přítomen v přijatých datech.

V souhrnu, byl konečný výpočet proveden podle následujícího vzorce:

$$P_n = \sum_{i=1}^n \Delta_i, \text{ kde}$$

1. P_n – je počet souběžných návštěvníků, během časového binu n
2. $\Delta_i = IN_i - OUT_i$, (IN_i – počet zákanzníků, které přišly během časového binu i , OUT_i – počet zákanzníků, které odešli během časového binu i)

Tím padem, finální vektor, popisující celkovou vytíženost jídelny za jeden pracovní den a obsahující počet souběžných návštěvníků v každém časovém binu, se rovná:

$$P = (P_1, P_2, \dots, P_N), \text{ kde}$$

1. N – je celkový počet binů.

Poměr počtu "přetížených binů" (tych, kde $P_i > C$) ve vektoru v poměru k jejich celkovému počtu určuje *denní procento přetíženosti menzy* P_p .

6.3 Vývoj zátěže menzy v průběhu semestru

Dalším krokem našeho výzkumu bylo zjištění vývoje přetíženosti jídelny v průběhu semestru. K tomu jsme sestavili následující grafy na základě vypočteného procenta denní přetíženosti P_p pro každý z dnů.

Obrázek 5: Vývoj procenta nadměrné zátěže jídelny v průběhu semestru

Na Grafu 5 je jasné vidět, že na začátku semestru (první třetina semestru) jsou nejvyšší hodnoty, které s časem klesají. Z toho vyplývá, že na začátku každého semestru je třeba věnovat větší pozornost případným problémům při obsluze návštěvníků. Navíc je vidět, že LS 2021/2022 je výrazně méně zatížený než přechodí semestry.

Dále, na základě podrobnější analýzy získaných dat se nám podařilo uspořádat data do následující tabulky popisující průměrné vytížení Technické menzy v průběhu týdne.

	Poměr přetížených dnů	% přetížení
Pondělí	93.33 %	22.75
Úterý	96.55 %	27.10
Středa	96.43 %	28.67
Čtvrtek	100 %	21.67
Pátek	10.71 %	2.17

Tabulka 2: Procento přetížených dnů v semestru a jejich průměrné přetížení

Níže jsou také uvedeny průměrné hodnoty těchto parametrů.

Poměr přetížených dní	79.86 %
Průměrná doba přetížení za dny, kdy je jídelna přetížena	24.39 %
Průměrná doba přetížení za všechny dny	19.47 %

Tabulka 3: Průměrné hodnoty zatížení jídelny za vybrané semestry

7 Etická stránka výzkumu

Všechna data byla poskytnuta administrací Technické menzy a jsou anonymizována. Proto neobsahují žádné citlivé údaje. Navíc, kvůli tomu, že výzkum je exporativní a závěry jsou rekomenační, můžeme očekávat vliv na provoz menzy. Tento vliv ale bude relativně malý, protože hlavním faktorem výběru doby návštěvy je pracovní (studijní) rozvrh konkrétní osoby a její osobní preference.

8 Závěr

Na závěr provedené práce, jsme získali potřebná data a provedli komplexní analýzu pracovní zátěže jídelny pomocí různých přístupů k měření právě této pracovní zátěže. Měřili jsme počet lidí v Technické jídelně za jednotku času, studovali vytížení každé z pokladen zvlášť, a provedli analýzu toho jak často nastává přetížení. Celá analýza je k dispozici v Python Notebooku na tomto odkazu.

Za zmínku stojí, že téměř po celou dobu svého působení byla jídelna přetěžována, byť v různé míře. Navíc, zjistili jsme, že největší počet návštěvníků v jídelně je pozorován v době oběda, a to v hodinovém intervalu od 12:00 do 12:45 (s maximem mezi 12:30 a 12:45). A doporučili bychom vyhnout této doby pro návštěvu menzy.

Podle našeho výzkumu pokladny v době nejvyšší zatíženosti pracují rovnoměrně a očekáváme že navýšení počtu pokladen nevyřeší zatíženost. Důvodem k tomu je nedostatek míst k sezení. Ale přidání dalších stolů není možné kvůli nedostatku místa v budově menzy.

Nakonec, doporučili bychom povést hlubší analýzu a najít řešení pro náš společný problém.

9 Poděkování

Chceme poděkovat pání Anně Husákové za informace ohledně provozu Technické menzy a pánu Tomáši Kanovskému za pomoc s daty. Navíc, chceme poděkovat Aleně Libánské a Tomášovi Houdku za jejich pomoc a všem pracovníkům menzy za chutné obědy.

Reference

- [1] Rachana Bhatt. The impact of school lunch length on children's health. 2009.
- [2] Janet B. Anderson Martha T. Conklin, Laurel G. Lambert. How long does it take students to eat lunch? a summary of three studies. *The Journal of Child Nutrition and Management*, 26(2), 2002.